

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 409/2021 vp

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen kevytyrittäjän asemasta ulosoton asiakkaana

### Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jukka Mäkysen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 409/2021 vp:

Rikkooko Ulosottolaitos lakia, kun se perii satunnaista työtä tekevältä henkilöltä, joka ei saa mitään sosiaalitukia, rahaa joka kuukausi ulosottoon niin, että lain takaama ulosoton suojaisuus ei toteudu,

onko lainmukaista, että ulosoton asiakkaana oleva henkilö ei yli kuukauden ajan saa vastauksia kysymyksiinsä, jotka koskevat maksujärjestelyjä Ulosottolaitoksen kanssa,

miten henkilö voi hoitaa maksujärjestelyt tässä tilanteessa, kun hänen viesteihinsä ei vastata kohtuullisessa ajassa Ulosottolaitoksessa ja

tilanteessa, jossa Ulosottolaitos ei noudata lakia, mikä taho valvoo Ulosottolaitoksen toiminnan laillisuutta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kirjallisessa kysymyksessä on kyse siitä, miten ulosotossa käsitellään niin sanottua kevytyrittäjyyttä harjoittavan elinkeinotoiminnan harjoittajan ansiotuloa. Oikeusministerinä en valitettavasti voi ottaa kantaa yksittäiseen tapaukseen. On kuitenkin hyvin tärkeää, että kansalaisten ja viranomaisten välinen asiointi hoituu asianmukaisella tavalla. Seuraavassa selostetaan yleisesti sitä, miten kevytyrittäjyyteen liittyvät erityispiirteet ulosotto toiminnassa näyttäytyvät.

Laissa ei ole erikseen kevytyrittäjyyttä koskevaa sääntelyä. Kevytyrittäjien käyttämät laskutuspalveluyritykset tarjoavat keskenään erilaisia palveluita. Suuri osa näistä yrityksistä katsoo maksavansa palkkaa kevytyrittäjille, mutta osa ilmoittaa maksavansa työkorvausta. Lisäksi ainakin yksi palvelu ilmoittaa maksavansa elinkeinotuloa. Se, miten velallisenä olevan kevytyrittäjän saamasta tulosta tehdään ulosottopidätys, riippuu siitä, onko ulosottomies arvioinut käytettävissä olevien tietojensa perusteella kevytyrittäjän saaman tulon maksukiellossa palkkatuloksi vai elinkeinotuloksi. Tulkintaan vaikuttaa esimerkiksi se, mitä palvelua kevytyrittäjänä toimiva velallinen

käyttää, miten aktiivisesti hän toimii ja onko hänellä mahdollisesti muita tuloja. Laskutuspalveluyritys on velvollinen noudattamaan ulosottomiehen toimittamaa maksukieltoa ja oikeutettu saamaan neuvontaa ulosottomieheltä maksukieltoon liittyvissä ongelmatapauksissa.

Jos tulo määritellään määräajoin maksettavaksi palkkatuloksi, niin sen ulosmittaukseen sovelletaan Ulosottokaaren 4 luvun 48 §:ssä säädettyä suojaosuutta. Mikäli tulo määritellään muuksi kuin määräajoin maksettavaksi palkaksi jätetään ulosmittaamatta kaksi kolmasosaa kustakin palkkaerästä.

Mikäli kevytyrittäjän saama tulo on katsottu maksukiellossa elinkeinotuloksi, toistuvaistulosta jätetään ulosottokaaren 4 luvun 64 §:n nojalla ulosmittaamatta viisi kuudesosaa.

Suomessa on yhä enemmän kevytyrittäjyyttä tarjoavia yrityksiä. Ulosottomiesten kannalta tulkinta on vaikeaa. Yhtenäistä ulosottokäytäntöä ei ole helppoa luoda, sillä kuten edellä on tuotu esiin, tulkintaan vaikuttaa esimerkiksi se, mitä palvelua kevytyrittäjävelallinen käyttää, miten aktiivisesti hän toimii ja onko hänellä mahdollisesti muita tuloja.

Uusi Ulosottolaitos aloitti toimintansa 1.12.2020. Tässä yhteydessä ulosoton perintätoiminta organisoitiin kokonaan uudelleen eri toiminnoiksi. Kokonaan uudeksi toiminnoksi tuli perustäytännönpano, johon rekrytoitiin 180 uutta ulosottotarkastajaa. Näiden henkilöiden rekrytointi ja koulutus on erittäin suuri ja vaativa kokonaisuus, joka on vielä osittain kesken. Uuden organisaation aloittaminen on sujunut hyvin ottaen huomioon uudistuksen laajuus. Kaikki asiakaspalaute mahdollisista ongelmista asioiden käsittelyssä Ulosottolaitoksen uudessa organisaatiossa on hyvin tärkeää jatkokehitystyölle.

Edellä selostetuista kevytyrittäjyyteen liittyvistä tulkintakysymyksistä on käyty keskustelua Ulosottolaitoksen sisällä ja virastossa on käynnistetty asiasta juridista lisäselvittelyä. Valtakunnantvoudinkanslia on antanut myös sisäistä ohjeistusta asiasta. Ulosottolaitos on käynyt myös keskustelua kevytyrittäjyyttä tarjoavien palveluntarjoajien eli laskutuspalveluyritysten kanssa. Tavoitteena on, että tulkinnat ja toimintatavat näiden toimenpiteiden seurauksena selkiytyvät.

Ulosottotarkastajan kanssa asioinnin on sujuttava joutuisasti ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että asiaa laitoksen sisällä siirrettäessä toiminnosta toiseen, asiaan ja sen käsittelyyn liittyvän informaation tulee siirtyä mukana. Jos näin ei ole, ulosottomiehen toiminnasta voi tehdä kantelun Ulosottolaitokselle tai yleiselle laillisuusvalvojalle, eli eduskunnan oikeusasiamiehelle tai valtioneuvoston oikeuskanslerille.

Helsingissä 14.7.2021

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson